

Prof. dr hab. Katarzyna Pokorna-Ignatowicz
Instytut Mediów i Komunikacji Społecznej
Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego
Ul. G. Herlinga Grudzińskiego 1, 30-705 Kraków
katarzyna.pokorna@gmail.com

Recenzja
osiągnięć Pana doktora Rafała Klepki
ubiegającego się o nadanie stopnia doktora habilitowanego nauk społecznych
w dyscyplinie nauki o polityce i administracji

wykonana na zlecenie

Rady naukowej dyscyplin: nauki o polityce i administracji, nauki o komunikacji społecznej i mediach oraz nauki o bezpieczeństwie Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Dr Rafał Klepka ukończył dwa kierunki studiów magisterskich: w 2006 politologię na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach oraz w 2008 zarządzanie na Akademii Ekonomicznej im. Karola Adameckiego w Katowicach (obecnie Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach). Ukończył także studia podyplomowe w zakresie dziennikarstwa na Uniwersytecie Śląskim w 2006 roku oraz kwalifikacyjne studia podyplomowe w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela na Uniwersytecie Pedagogicznym im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie w 2016 roku.

W 2011 roku na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, uzyskał stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie nauk o polityce na podstawie rozprawy doktorskiej „Parlament w państwie federalnym na przykładzie Austrii, Belgii, Niemiec i Szwajcarii. Analiza porównawcza”, napisanej pod kierunkiem prof. dr. hab. Sylwestra Wróbla.

Od 2010 roku Habilitant jest nauczycielem akademickim. W latach 2010-2014 pracował na stanowisku asystenta w Instytucie Nauk Politycznych Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie (obecnie Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Długosza w Częstochowie).

Od 2014 związany jest z Uniwersytetem Pedagogicznym im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, gdzie jest adiunktem w Instytucie Nauk o Bezpieczeństwie.

1. Ocena wskazanego przez Habilitanta osiągnięcia naukowego, o którym mowa w artykule 219 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce

Jako osiągnięcie naukowe stanowiące podstawę ubiegania się o stopień doktora habilitowanego nauk społecznych w dyscyplinie nauki o polityce i administracji Habilitant przedstawił monografię *Polityka w krzywym zwierciadle mediów: stronniczość polityczna mediów w relacjonowaniu parlamentarnych kampanii wyborczych w 2015 i 2019 roku*, wydaną przez Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie w 2021 roku. Recenzentami wydawniczymi publikacji byli: prof. UŚ dr hab. Patrycja Szostok oraz prof. UAM dr hab. Szymon Ossowski.

Monografia dotyczy stronniczości politycznej mediów, tym samym plasuje się w nurcie badań nad komunikowaniem politycznym z politologicznej perspektywy, gdyż dotyczy roli mediów i ich relacji z polityką we współczesnych systemach demokratycznych. Autor dowodzi w niej, że „przekazy medialne dotyczące polityki mają charakter stronniczy, przy czym stronniczość mediów ma charakter mierzalny, co pozwala porównywać różne media między sobą oraz te same media w różnym czasie”. Stwierdzeniu temu odpowiadają założone cele pracy, jako cel główny „identyfikacja, pomiar i porównanie stronniczości politycznej wybranych polskich mediów w okresie dwóch kolejnych parlamentarnych kampanii wyborczych w 2015 i 2019 roku”, jako cele szczegółowe: teoretyczna analiza zjawiska stronniczości politycznej mediów, przedstawienie autorskiej metody pomiaru i porównywania stronniczości politycznej mediów dzięki zastosowaniu narzędzia nazwanego przez Autora Indekslem Stronniczości Politycznej Mediów, zastosowanie tej metody do analizy stronniczości politycznej wybranych polskich mediów w parlamentarnych kampaniach wyborczych w 2015 i 2019 roku.

Lektura książki pozwala mi stwierdzić, że cele te udało się w pełni zrealizować.

Monografia oparta została na imponująco bogatej, aktualnej i właściwie dobranej anglojęzycznej i polskiej literaturze przedmiotu z zakresu politologii i medioznawstwa, którą Autor właściwie wykorzystuje w toku narracji oraz dokumentuje w prawidłowo sporządzonych przypisach i zestawieniu na końcu książki. Świadczy to o starannie wykonanej kwerendzie i wyśmienitej orientacji Habilitanta we współczesnym piśmiennictwie naukowym.

Bardzo pozytywnie oceniam stronę metodologiczną monografii. Zarówno w części teoretycznej, jak i empirycznej, Autor posłużył się uznanymi na gruncie nauk społecznych, a

więc również w politologii, metodami badawczymi, w tym: krytyczną analizą literatury przedmiotu i źródeł, metodą porównawczą oraz idealizacyjną, analizą zawartości.

Monografia liczy prawie czterysta stron i składa się z ośmiu rozdziałów. Pierwszy poświęcony został relacjom między uczestnikami komunikowania politycznego: aktorami politycznymi, mediami i obywatelami, znalazły się w nim także rozważania na temat mediatyzacji polityki i polityzacji mediów, a także obiektywizmu i rzetelności mediów w relacjonowaniu polityki.

Rozdział drugi koncentruje się na wyjaśnieniach dotyczących pojęcia stronniczości politycznej mediów, którą Autor definiuje jako „kształtowanie treści medialnej w sposób faworyzujący lub dyskryminujący określoną koncepcję polityczną, polityka lub partię, co dokonuje się w szczególności poprzez różnicowanie dostępu do mediów, czyli widoczność medialną, nastawienie przekazu, czyli wydziwki oraz dobór tematu lub kontekstu”.

Temat stronniczości politycznej mediów kontynuowany jest w kolejnych dwóch rozdziałach. W trzecim Autor rozważył to zjawisko w trzech kontekstach: politycznym, ekonomicznym oraz praktyki dziennikarskiej. W rozdziale czwartym przyjął perspektywę medioznawczą wyjaśniając mechanizmy powstawania stronniczości politycznej mediów w oparciu o teorie gatekeepingu, agenda setting oraz ramowania.

Rozdział piąty zawiera analizę dotychczasowych sposobów badania stronniczości politycznej mediów oraz ich wyników, aby na tej podstawie zaproponować własną metodę.

W rozdziale szóstym Autor wyjaśnił założenia własnych badań, w tym wybór materiału badawczego, okresu i zakresu badań, dobór metody badawczej, a także sformułował kilka hipotez szczegółowych oraz dwie główne: „badane media cechują się stronniczością w relacjonowaniu kampanii wyborczej” oraz „pomiędzy 2015 a 2019 roku wzrosła stronniczość wszystkich mediów poddanych analizie”.

Badanie polegało na ilościowej i jakościowej analizie zawartości wybranych wydań telewizyjnych programów informacyjnych i tygodników opinii dokonanej przy pomocy skonstruowanego w tym celu klucza kategoryzacyjnego oraz autorskiego narzędzia badawczego - Indeksu Stronniczości Politycznej Mediów. Wyniki badania zostały zaprezentowane i szczegółowo omówione w kolejnych dwóch rozdziałach – siódmym i ósmym.

W Zakończeniu Autor sformułował kluczowe wnioski z badań, zweryfikował hipotezy, oraz zaproponował kierunki dalszych badań, które w Jego opinii, którą podzielam, pozwoliłyby na pogłębienie wiedzy o przyczynach, przejawach i skutkach politycznej stronniczości mediów.

Taka struktura pracy okazała się właściwa dla realizacji zadania badawczego, jest logiczna, spójna i właściwa z metodologicznego i merytorycznego punktu widzenia.

Monografię, podobnie jak i pozostałe publikacje Habilitanta, cechuje ładny i poprawny język, umiejętność spójnego i logicznego prowadzenia wywodu, trafne i poprawne wyciąganie wniosków, umiejętność wypracowania postulatów na podstawie analizy źródeł naukowych.

Przedstawiona do oceny monografia w mojej ocenie zasługuje na pozytywną ocenę z co najmniej kilku powodów:

- 1) Jest publikacją wnoszącą znaczny wkład w dyscyplinę nauki o polityce i administracji oraz poszerzającą dorobek badań nad komunikowaniem politycznym w perspektywie tej dyscypliny.
- 2) Autor doskonale porusza się w dwóch dyscyplinach naukowych: politologii i medioznawstwie oraz pokazuje jak scalenie obu tych perspektyw badawczych przekłada się na lepsze rozumienie zjawisk będących przedmiotem zainteresowania obu z nich, a takim wspólnym obszarem jest komunikowanie polityczne.
- 3) Monografia jest niewątpliwie wypełnieniem luki w badaniach nad stronniczością polityczną mediów i cennym wkładem w polską literaturę przedmiotu, gdyż konceptualizuje pojęcie, przedstawia i porządkuje stan wiedzy w tym zakresie i wnosi do niego nowe ustalenia.
- 4) Wzbogaca stan wiedzy o wyniki autorskich badań empirycznych dotyczących stronniczości politycznej wybranych polskich mediów w okresie dwóch ostatnich parlamentarnych kampanii wyborczych.
- 5) Zawiera konkretne wskazania dotyczące kierunków dalszych badań, których prowadzenie nie tylko wzbogaci wiedzę o istotnych dla demokracji zjawiskach, ale może dostarczyć cennych ustaleń czy wskazówek dla praktyki politycznej i dziennikarskiej.
- 6) Za wielki atut tej pracy uważam opracowanie autorskiego narzędzia badawczego - miernika nazwanego przez Autora Indeksami Stronniczości Politycznej Mediów, który „pozwała na syntetyczną ocenę poziomu stronniczości politycznej każdego medium, co umożliwia porównywanie tego samego medium w czasie, pozwalając uchwycić zmiany czy tendencje w odniesieniu do stronniczości mediów”.

Podsumowując, monografię Rafała Klepki, która przedstawiona została jako osiągnięcie naukowe w rozumieniu ustawy, oceniam jednoznacznie **pozytywnie i uważam, że wnosi ona znaczny wkład w rozwój dyscypliny nauki o polityce i administracji**. Publikacja ta spełnia wszelkie standardy naukowe stawiane pracom habilitacyjnym, świadczy o wyśmienitej wiedzy teoretycznej Habilitanta oraz o Jego wysokich kompetencjach warsztatowych i merytorycznych w samodzielnym realizowaniu badań.

2. Ocena aktywności naukowej Habilitanta

Zainteresowania badawcze dra Rafała Klepki ewoluowały w czasie i obejmują swym zakresem trzy dyscypliny naukowe: nauki o polityce i administracji, nauki o komunikacji społecznej i mediach oraz nauki o bezpieczeństwie. Początkowo dr Rafał Klepka zajmował się badaniami nad systemami politycznymi wybranych państw demokratycznych, w tym Polski, a więc zagadnieniami plasującymi się w jednym z głównych nurtów badawczych politologii. Z czasem Jego zainteresowania naukowe ewoluowały w kierunku komunikowania politycznego - pola wspólnego dla badań politologicznych i medioznawczych, a zwłaszcza wzajemnych relacji i zależności polityki i mediów oraz mediatyzacji polityki i jej medialnego obrazu. W miarę odkrywania i eksplorowania kolejnych wątków z tego obszaru rozszerzył swoje badania o zagadnienia związane z bezpieczeństwem, wśród których za szczególnie istotne uważam te związane z medialnym obrazem wojen oraz bezpieczeństwem informacyjnym.

Dorobek publikacyjny Habilitanta po uzyskaniu stopnia doktora obejmuje:

- 5 monografii, z których jedna przedstawiona została jako osiągnięcie w rozumieniu ustawy, a jedna jest monografią współautorską;
- 24 rozdziały w pracach zbiorowych, autorskich lub współautorskich;
- autorstwo lub współautorstwo 88 haseł encyklopedycznych;
- 29 autorskich i współautorskich artykułów opublikowanych w czasopiśmie naukowych wydawanych przez różne ośrodki akademickie w kraju i zagranicą, w tym kilka w języku angielskim.
- 5 współredakcji naukowych prac zbiorowych.

Po zaznajomieniu się z tymi publikacjami, mogę stwierdzić, że są one oryginalne, ciekawe, często interdyscyplinarne, oparte na bogatej, aktualnej, w większości aktualnej anglojęzycznej literaturze przedmiotu, wiele z nich zawiera wyniki autorskich badań. Wysoko oceniam ich poziom merytoryczny, poprawność metodologiczną i językową. W stosunku do publikacji współautorskich Habilitant przedstawił stosowne dokumenty potwierdzające Jego wkład w ich powstanie. Potwierdzeniem wagi i rozpoznawalności dorobku publikacyjnego Habilitanta są osiągnięte przez Niego wyniki naukometryczne:

Liczba cytowań wg profilu Google Scholar: 165;

Liczba cytowań wg Publish or Perish przy użyciu wyszukiwania w bazie Google Scholar: 143;

Liczba cytowań wg Publish or Perish przy użyciu wyszukiwania w bazie Google Scholar bez autocytowań: 129;

Informacja o indeksie Hirscha.

Wg Google Scholar: 7

Wg Publish or Perish przy użyciu wyszukiwania w bazie Google Scholar: 6

Informacja o liczbie punktów MNiSW:

Liczba punktów za publikacje do 2016 r. – 100;

Liczba punktów za publikacje od 2017 r – 2125!

O wyjątkowo dużej aktywności naukowej Habilitanta świadczy zarówno imponująco duża liczba różnego typu publikacji naukowych i popularyzatorskich, jak i duża liczba wystąpień na konferencjach naukowych krajowych i międzynarodowych (30) organizowanych przez polskie i zagraniczne ośrodki naukowe. Sześciokrotnie wygłaszał referaty zagranicą. Wchodził też w skład komitetów organizacyjnych 9 konferencji.

Habilitant ma w dorobku naukowym uczestnictwo w pracach zespołów badawczych realizujących projekty finansowane w drodze konkursów krajowych i zagranicznych. W latach 2018-2019 był członkiem polsko-ukraińskiego zespołu obejmującego pracowników Wołyńskiego Narodowego Uniwersytetu im. Łesi Ukrainki w Łucku i Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie realizującego projekt „Information Warfare as a New Dimension of Geopolitical Rivalization”.

W 2018 roku uzyskał grant Narodowego Centrum Nauki pt. „Stronniczość polityczna w mediach – doskonalenie metod badań zawartości i wpływu mediów” (nr

2018/02/X/HS5/01473), w ramach którego odbył staż naukowy w Laboratorium Badań Medioznawczych Uniwersytetu Warszawskiego.

Na przełomie 2018 i 2019 roku prowadził badania w ramach międzyuczelnianego projektu „Preferencje polityczne – postawy – identyfikacje – zachowania”, którego celem była analiza postaw politycznych mieszkańców Małopolski.

Uczestniczył także w 13 uczelnianych projektach, w kilku z nich pełnił funkcję ich kierownika.

Habilitant ma również doświadczenia związane ze współpracą międzynarodową. Odbył miesięczny staż na Wołyńskim Narodowym Uniwersytecie im. Łesi Ukrainki w Łucku, współpracuje z naukowcami z Wydziału Stosunków Międzynarodowych Lwowskiego Narodowego Uniwersytetu imienia Iwana Franki, w ramach programu Erasmus+ odbył wizyty studyjne na Uniwersytecie w Barcelonie i Uniwersytecie w Mediolanie.

Istotną formą aktywności naukowej Habilitanta jest pełnienie od 2018 roku funkcji redaktora naczelnego czasopisma *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis „Studia de Securitate”* – znanego w środowisku naukowym półrocznika, w którym publikują politolodzy, specjaliści zajmujący się bezpieczeństwem, medioznawcy z polskich i zagranicznych ośrodków naukowych. Jest członkiem Rady Naukowej czasopisma „Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії” (“International Relations, Public Communications and Regional Studies”) wydawanego przez Wołyński Narodowy Uniwersytet im. Łesi Ukrainki w Łucku. Wykonywał także recenzje naukowe dla: „KOME: an International Journal of Pure Communication Inquiry”, „Pisma Humanistyczne”, „Athenaeum. Polskie Studia Politologiczne”, „Kwartalnik „Bellona”, „Studia Politicae Universitatis Silesiensis”, „Studia i Analizy Nauk o Polityce” oraz „Rocznik Instytutu Europy Środkowo-Wschodniej”.

Dr Rafał Klepka jest członkiem oddziału krakowskiego Polskiego Towarzystwa Nauk Politycznych.

Habilitant jest doświadczonym dydaktykiem, od ponad 10 lat prowadzi zajęcia na studiach I i II stopnia, studiach doktoranckich i podyplomowych między innymi z przedmiotów: Nauka o polityce, Współczesne systemy polityczne, System partyjny III RP, Decydowanie polityczne, Teoria polityki, Problemy polityczne współczesnego świata, Wiedza o obronności państwa, Kontakty z mediami i rzecznictwo prasowe, Marketing polityczny,

Media i polityka, Współczesny parlamentaryzm, Media w sytuacjach kryzysowych, a także seminaria licencjackie i magisterskie, które są bardzo dobrze oceniane przez studentów. Wypromował ponad 50 dyplomantów. Pełni funkcję promotora pomocniczego w przewodzie doktorskim mgr. Jakuba Idzika.

W Szkole Doktorskiej przy Uniwersytecie Pedagogicznym im. KEN w Krakowie prowadził dwa autorskie przedmioty: The promotion of scientific research oraz The picture of science and scholars in the media and popular culture. Prowadził wykłady ogólnouczelniane dla studentów Uniwersytetu Pedagogicznego: Media, politics and society, Komunikowanie i public relations, Medialne obrazy zjawisk społecznych, Media and power, Media effects, Mediatization of politics, Kampanie wyborcze w mediach, Media coverage of politics, Media coverage of refugee crisis, Media coverage of war, Populism and media, Mediatyzacja codzienności, Propaganda wczoraj i dziś.

Pracował także w zespołach przygotowujących wnioski o prawo do uruchamiania nowych kierunków studiów. Obecnie odpowiada za proces kształcenia studentów zagranicznych przyjeżdżających do Uniwersytetu Pedagogicznego w ramach programu Erasmus.

Habilitant zajmuje się również popularyzacją nauki. Za swoje największe osiągnięcie w tej dziedzinie uważa współautorstwo „Vademecum Bezpieczeństwa”, ukraińskojęzycznej wersji „Vademecum Bezpieczeństwa”, dwutomowego „Vademecum Bezpieczeństwa Informacyjnego” oraz czterotomowej „Encyklopedii Bezpieczeństwa” popularyzujących wiedzę naukową. Udostępnia wyniki swoich badań na portalach ResearchGate, Academia.Edu, repozytorium Centrum Otwartej Nauki.

Podsumowując, dr Rafał Klepka po uzyskaniu stopnia doktora wykazuje się bardzo dużą aktywnością naukową: prowadzi własne badania, bardzo dużo publikuje, organizuje konferencje naukowe i bierze w nich udział jako prelegent, redaguje czasopismo naukowe i współpracuje z innymi wydawnictwami naukowymi. Jego dorobek publikacyjny pod względem ilościowym i jakościowym zasługuje na jednoznacznie pozytywną ocenę. Pozytywnie oceniam również jego doświadczenie w realizacji projektów badawczych, we współpracy międzynarodowej oraz popularyzacji nauki, a także doświadczenie dydaktyczne i organizacyjne na rzecz nauki. Wszystkie te aktywności, tak ze względu na związek tematyczny z dyscypliną nauki o polityce i administracji, jak i ze względu na wysoki poziom, pozwalają mi

stwierdzić, że Habilitant wniósł znaczny wkład w rozwój dyscypliny, w której ubiega się o uzyskanie stopnia doktora habilitowanego.

3. Wniosek końcowy

Biorąc pod uwagę bardzo pozytywną ocenę monografii, która przedstawiona została jako osiągnięcie naukowe w rozumieniu ustawy oraz również pozytywną ocenę aktywności naukowej, uważam, że Habilitant w pełni spełnia kryteria opisane w art. 219 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Nie mam wątpliwości, że dr Rafał Klepka jest dojrzałym i rozpoznawalnym w środowisku naukowym badaczem i zasługuje na awans zawodowy. Z pełnym przekonaniem popieram Jego wniosek o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk społecznych w dyscyplinie nauki o polityce i administracji oraz wnioskuję o dopuszczenie Go do dalszych etapów postępowania.

Kraków, 13 maja 2022 roku

Katarzyna Polowicz